

Valtiovarainvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi arvonlisäverolain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi arvonlisäverolain muuttamisesta (HE 25/2018 vp): Asia on saapunut valtiovarainvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaosto on kuullut:

- lainsäädäntöneuvos Suvi Anttila, valtiovarainministeriö
- johtava veroasiantuntija Mika Jokinen, Verohallinto
- veroasiantuntija Toni Jääskeläinen, Kaupan liitto ry
- asiantuntija Juha Laitinen, Suomen Tilintarkastajat ry

Verojaosto on saanut kirjallisen lausunnon:

- Suomen Veroasiantuntijat ry
- Suomen Yrittäjät ry

Verojaosto on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- Suomen Kuntaliitto
- Finanssiala ry
- Keskuskauppakamari
- Suomen Taloushallintoliitto ry
- Veronmaksajain Keskusliitto ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan, että arvonlisäverolakiin tehtäisiin arvoseteleiden arvonlisäverotusta koskevasta Euroopan unionin direktiivistä johtuvat muutokset. Direktiivi yhtenäistää verokohtelua ja poistaa rajat ylittäviin liiketoimiin liittyvät nykyiset ongelmat.

Valiokunnan mietintö VaVM 4/2018 vp

Lakiin lisättäisiin arvosetelin ja sen pääluokkien määritelmät. Perusmääritelmällä tehtäisiin ero ennen kaikkea ensinnäkin yleisiin maksuvälineisiin, joiden liikkeellelasku ja hoitaminen olisi lähtökohtaisesti veroton rahoituspalvelu, sekä toiseksi sellaisiin välineisiin, joiden myynti muodostaisi erillisen palvelun. Arvoseteleiden myyntiä ei pidettäisi siihen liittyvien tavaroiden tai palvelujen myynnistä erillisenä tavaroiden tai palvelujen myyntinä. Arvoseteleiden pääluokkia olisivat yksikäyttöarvosetelit ja monikäyttöarvosetelit. Yksikäyttöarvoseteliin liittyvien tavaroiden tai palvelujen myynnistä saatua vastiketta pidettäisiin näiden hyödykkeiden myynnistä saatuna ennakkomaksuna eli vero suoritettaisiin maksuhetkellä. Arvonlisävero monikäyttöarvoseteliin liittyvien hyödykkeiden myynnistä suoritettaisiin vasta setelin lunastushetkellä. Lakiin lisättäisiin myös säännökset tietyntyyppisten yksikäyttöarvosetelien ketjumyynnistä sekä omaan lukuun myyjiin arvoseteleihin liittyvien hyödykemyyntien veron perusteesta.

Esitys yhtenäistäisi ja selkeyttäisi arvoseteleihin liittyvien liiketoimien verokohtelua ja parantaisi siten oikeusvarmuutta ja eri toimijoiden neutraalia verokohtelua.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2019.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Valiokunta puoltaa hallituksen esityksen hyväksymistä muuttamattomana.

Esityksen tarkoituksena on tehdä arvonlisäverolakiin ne muutokset, jotka aiheutuvat ns. *arvosetelidirektiivistä* ja jotka on saatettava voimaan tämän vuoden loppuun mennessä. Uusia säännöksiä tulee soveltaa vastaavasti ensi vuoden alusta. Säännökset koskevat arvosetelin määritelmää, liiketoimien ajankohtaa, ketjuliiketoimia sekä veron perustetta. Niillä pyritään selkeyttämään ja yhdenmukaistamaan arvosetelien verokohtelua EU-tasolla.

Tarve muutoksiin on ollut ilmeinen, koska arvonlisäverodirektiivissä ei ole ollut erityissäännöksiä liiketoimista, joissa käytetään arvoseteleitä. Verotuskäytäntö on muodostunut sen vuoksi epäyhtenäiseksi ja epäjohdonmukaiseksi EU-alueella. Se on taas aiheuttanut epävarmuutta rajat ylittävissä liiketoimissa ja ketjuliiketoimissa. Kansallinen soveltamiskäytäntö ei sekään ole yhtenäinen. Lisäksi arvosetelien, kuten lounas- ja liikuntasetelien tai prepaid-korttien, lisääntynyt käyttö ja uusien monipuolisten maksupalvelujen tarjonta ovat hämärtäneet arvosetelien ja perinteisten maksujärjestelmien eroa. Rajanveto on kuitenkin tärkeä verokohtelun erilaisuuden vuoksi.

Direktiivimuutoksia on pidetty yleisesti tarpeellisina myös valiokunnan asiantuntijakuulemisessa. Samalla on kuitenkin huomautettu siitä, että direktiivi on kompromissin tulos ja jättää vielä tulkinnan varaa. Sama todetaan myös hallituksen esityksessä. Komissio on luvannut kuitenkin antaa jäsenvaltioiden huomioiden pohjalta arviointikertomuksen vuoden 2022 loppuun mennessä. Sitä ennen komissiolta ei ole odotettavissa tarkentavia ohjeita toimijoiden toiveista huolimatta.

Direktiivin puutteita on pyritty korjaamaan huomattavan seikkaperäisellä hallituksen esityksellä, johon sisältyy myös kannanottoja tulkintakysymyksiin. Perustelut vastaavat myös niihin yksittäisiin kysymyksiin, jotka on nostettu esiin asiantuntijakuulemisessa. Tämä koskee esimerkiksi vä-

Valiokunnan mietintö VaVM 4/2018 vp

hittäiskauppojen bonusseteleitä, jotka ovat käsitteellisesti arvoseteleitä mutta jotka jäävät käytännössä uusien säännösten soveltamisalan ulkopuolelle, koska seteleitä ei myydä.

Valiokunta pitää esityksen kattavuudesta huolimatta tärkeänä, että Verohallinto antaa soveltamisohjeensa mahdollisimman pian ja painottaa niissä kannanottojen selkeyttä ja käytännönläheisyyttä. Samoin kansainvälistä kehitystä on syytä seurata aktiivisesti, kuten ministeriön on tarkoitus.

Esityksellä on arvion mukaan lähinnä verotuskäytäntöä ohjaava ja selkeyttävä merkitys. Siten, vaikka uudet säännökset aiheuttavat muutoksia nykykäytäntöön, niiden vaikutuksen verotuottoihin arvioidaan olevan vähäinen. Tuotto lisääntyy siltä osin kuin verottomina pidettyihin arvoseleihin liittyvät liiketoimet muuttuvat verollisiksi. Samalla kuitenkin verolliselle ostajalle syntyy vähennysoikeus, joka poistaa palveluun liittyvän piilevän veron ja pienentää tuottoa.

Valiokunta toteaa lopuksi, että myös voimaantulosäännös on sidottu direktiiviin. Sen vuoksi voimaantuloa ei ole mahdollista sitoa arvosetelin käyttöajankohtaan, kuten asiantuntijakuulemisessa on ehdotettu. Menettely ei olisi myöskään ongelmaton mm. yksikäyttöseteleihin liittyvien hyödykkeiden veron suorittamisen ajankohtaa koskevien säännösten vuoksi.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Valtiovarainvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 25/2018 vp sisältyvän lakiehdotuksen.

Helsingissä 27.4.2018

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Timo Kalli kesk
varapuheenjohtaja Ville Vähämäki ps
jäsen Timo Harakka sd
jäsen Timo Heinonen kok
jäsen Kauko Juhantalo kesk
jäsen Toimi Kankaanniemi ps
jäsen Pauli Kiuru kok
jäsen Esko Kiviranta kesk
jäsen Kari Kulmala sin
jäsen Elina Lepomäki kok
jäsen Mats Nylund r
jäsen Johanna Ojala-Niemelä sd
jäsen Aila Paloniemi kesk (osittain)
jäsen Antti Rantakangas kesk

Valiokunnan mietintö VaVM 4/2018 vp

jäsen Eero Suutari kok
jäsen Maria Tolppanen sd
jäsen Pia Viitanen sd
jäsen Ozan Yanar vihr
varajäsen Olavi Ala-Nissilä kesk
varajäsen Lasse Hautala kesk (osittain)

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Maarit Pekkanen